

ČITATELJI! Prosim, pogledajte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega povišanja cen, potrebuje list Vaše sodelovanje. Skušajte imeti naročnino vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

ZA NEKAJ VEČ KOT
na dan dobivate ...
2c 'GLAS NARODA'
PO POŠTI NARAVNOST NA DOM
(Izveniš sobot, nedelj in praznikov)
ČITAJTE, KAR VAS ZANIMA

No. 185. — Stev. 185.

(Telephone: CHelsea 3-1242)

NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 18, 1942 — PETEK, 18. SEPTEMBRA, 1942

VOLUME L — LETNIK L

PRIPRAVE ZA VPAD V SIBIRIJO

IZ ČUNČINGA NA KITAJSKEM PRIHAJA POROČILO, KI PRAVI, DA JE IMEL JAPONSKI CESAR HIROHITO S SVOJIM KABINETOM SEJO, NA KATERI JE RAZPRAVLJAL "O ZELO VAŽNEM VPRAŠANJU."

DIPLOMATSKI KROGI IZ TEGA SKLEPAJO, DA SE JAPONSKA PRIPRAVLJA NA NAPAD NA SIBIRIJO

Seja je bila sklicana kmalu nato, ko je ministrski predsednik Hideki Tojo imenoval Masajuki Tanija, dosedanjega ravnatelja informacijskega urada za vnanjega ministra.

Ker se cesar ali mikado s svojimi ministri posvetojuje samo v zadevah, ki so velike zgodovinske, vojaške ali diplomatske važnosti za Japonsko, je jasno, da so bile na tej seji na dnevnem redu najvažnejše zadeve Japonske in pred vsem vojni položaj in vpad v Sibirijo.

Tokijska radio postaja pravi, da je Tani, ki je bil poslaniški tajnik v Washingtonu in poslanik v Budimpešti in na Dunaju, bil zaprosčen za vnanjega ministra v prisotnosti cesarja Hirohita, poročilo pa ne pove, ako je bil navzoč tudi kabinet.

Tani je stopil na mesto Šigenori Togo, ki je 1. septembra odstopil kot vnanji minister. Tedaj pa je bilo govorenje, da Togo v resnici ni sam prostovoljno odstopil, temveč je bil k temu prisiljen, ker je vedno zagovarjal prijateljstvo do Rusije in je bila z njegovim odstopom vglajena pot za vpad v Sibirijo.

Kitajski vojaški krogi poročajo, da so izvedeli iz zanesljivega vira, da Berlin pritiska na Tokio, da napade sovjetske pomorske pokrajine v slučaju, da pače Stalingrad, kar bi za Rusijo, ki bi imela fronto na dveh straneh, bilo lahko porazne.

V jeklnah pride morda deset-urni delovnik

Revija "Iron Age" je v svoji zadnji izdaji naglasila, da dočim se glavni in odgovorni voditelji v jeklarski industriji ne upajo še naravnost izreči za uvedbo deset-urnika v jeklnah, je pa ta ideja precej v ospredju, ker se smatra, da bo poželjšanje delovnih ur potrebno zaradi pomanjkanja izurjenih jeklarskih delavcev.

Nekateri nepristranski opazovalci so ugotovili, da je osmurnik sicer zaželen v vseh okoliščinah v mirnem času, a v vojni, ki zahteva od naroda toliko, kot sedanja vojna, je pa skorajda jasno, da položaj v industriji takorekoč sam zahteva podaljšanje delovnika.

Javno sicer noče še nihče predlagati deset-urnika, pravi, revija, ali je pa to korak, katerega bo treba podvzeti. Unije, gotovi vladni voditelji in druge skupine bodo sicer nasprotovale temu predlogu in pričakovati je celo političnih manevrov od strani delavskih unij, toda potreba bo sama prinesla uvedbo deseturnika, kakor je prinesla druge znatne

premembe. Jeklarski industriji zelo škoduje negotovost, ki jo povzročajo načini obveznega vojaškega vpoklicevanja delavcev. Ker ni nihče od mlajših delavcev na jasnem glede možnosti vpoklica k vojakom, ni mogoče organizirati pravilno delujočega programa urjenja novih moči za razne oddelke v jeklnah. Delovodje in drugi imajo radi tega težave, ker se čisto izuri in izuči delavce, ki so potem kmalu vpoklicani v armado. To velja tudi za drugo industrijo, ker je mnogokrat težko določiti katero delo v tovarnah je za vojno prizadevanje potrebno in katero ni.

20 HRVAŠKIH TALCEV USTRELJENIH

AP je javila iz Berna, dne 12. septembra, da brzovjaka iz Zagreba javlja listu "Neue Zürcher Zeitung," da je bilo 20 hrvaških talcev ustreljenih zaradi napada na dva nemška vojaka, od katerih je eden podlegel svojim ranam.

Napadalec niso ujeli ter mesto njih ugrabili, ko je bil atentat že izvršen, 30 nedolžnih ljudi, ter jih ustrelili!

Poroča Jugosl. Information Center

Madagaskar prosi za premirje

Francoske oblasti na Madagaskarju so zaprosile za premirje. Angleški poveljnik v Vzhodni Afriki, general sir William Platt, je stavil pogoje, ki niso bili objavljeni, pač pa jasno zahtevajo, da se Madagaskarja ne smejo posluževati niti Japonci, niti Nemci.

Prvo vest, da je francoski guvernir Madagaskarja general Arman Annet poslal odposlanca angleškemu poveljniku, da ga prosi, da preneha z bombardiranjem in da se prične pogajanja za premirje, je poslala v svet francoska radio postaja v Tananarive, glavnem mestu Madagaskarja.

Deset tisoč dolarjev za U. S. O.

Na posebni seji odbora International Ladies' Garment Workers Unije, je Israel Feinberg, generalni upravnik odbora, izročil Henry C. Brunieju ček za \$10,000. Brunie je načelnik kampanje za zbiranje sklada za USO.

Pomočitev gestapovskih skupin na Bolgarskem

Iz Ankare je prišlo poročilo potom UP, da diplomatski krogi poročajo iz Sofije, da so Nemci po najhitrejšem potu poslali precejšnja ojačenja Gestapi na Bolgarskem. Vzrok so sabotaže in številni napadi na prometna sredstva in druge javne naprave. Rusom naklonjeni Bolgari so porušili telefonsko centralo v Plovdivu in vrgli iz tira vlak poln nemških vojakov.

Nemci vstavljeni pred Stalingradom

Rusi se bore z bajoneti mož proti možu, ko je 450,000 Nemcev vdrlo v severozapadno predmestje Stalingrada ter so odbili močan odedek 12 milj pred središčem mesta. Ubityh je bilo 2200 Nemcev in prišlo je povelje: "Rajše umreti, kot prepustiti le eno hišo!"

Najljutejši boji divjajo po mestnih ulicah. Nemške napadalne čete, ki se divje bijejo, prodirajo skozi oblake prahu, čez kupe podrtih hiš od ulice do ulice. Rusi pa se poslužujejo za kritje zidov in sten, izza katerih streljajo na sovražnika s strojnicami, mečejo na nje ročne granate, ali pa jih napadajo z bajoneti.

Ena hiša za drugo pada v prah. Mesto, ki ga je zgradila ruska mladina pod nadzorstvom tujih arhitektov, in kjer so izdelovali stroje za obdelovanje ruske zemlje, je samo še velik kup razvalin, na katerih se dve srdom napolnjeni armadi borita za veliko odločitev.

Bitka se bje za hišnimi vrati, za kuhinjskimi mizami, za pohištvom po hišah, po strehah in kletih. Čez ikone, slike in kipe Lenina in Stalina, čez šolske in znanstvene in leposlovne in verske knjige si v divji jezi drviyo sovražniki nasproti, da se zgrabiyo in zbijeyo do smrti.

Vojaško glasilo "Rdeča zvezda" pravi, da bodo Rusi Stalingrad branili do zadnjega zidu in do zadnje kaplje krvi. "Tudi popolnoma porušeno mesto se more in se mora bojevati do zadnjega," pravi "Rdeča zvezda."

Polnočno poročilo ruskega vrhovnega poveljstva pravi, da so Nemci vdrli v severozapadno predmestje Stalingrada, da pa so bili z bajonetnim napadom vsi uničeni. Več sto Nemcev je obležalo mrtvih po ulicah.

Nemško vrhovno poveljstvo samo poroča, da se boji brez prestanka nadaljujejo. Berlinski radio je sporočil, da bo Hitler v 24 urah naznanil zelo važno novico — najbrže padee Stalingrada.

Neko poročilo iz Berlina preko Stockholma pravi, da je postal z ozirom na bitko za Stalingrad že nestopen in da je odstavil feldmaršala Fedorja von Bocka in je sam prevzel poveljstvo.

Ruska poročila pravijo, da so Nemci pred Stalingrad vrgli do 30 divizij, ali 450,000 vojakov, ki se bore kot vrage.

Ko so Nemci vdrli v severozapadno predmestje Stalingrada, so se utrdili po kletih in, če je ostala kaka hiša cela, tudi pod streho. Rusi pa so naskočili take hiše in Nemece uničili.

Ko "Rdeča zvezda" govori o bojih za Stalingrad, pravi: "Položaj je tak, da noben taktičen vzrok ne more opravičiti izgube enega važnega obljudenega kraja. Bojevati se moramo za vsako mesto, za vsak trg, za vsako vas do zadnjega. Rajše umreti, kot pa prebstiti le eno hišo."

"Uničenje mesta po zračnem bombardiranju samo odpravi obstoj v mirnem času. Obramba more biti organizirana tudi

Laval se bori proti cerkvi

Načelnik francoske vlade, Pierre Laval, je vdaril po cerkveni opoziciji, ki nasprotuje izgonu židov iz Francije ter je dal zapreti prelata Chailleta, ki je član nadškofijskega kapitelja v Lyonu, kardinala Pierre Gerliera.

Chailler je že večkrat pri vladi v Vichyju protestiral proti izgonu tujih židov iz Francije v dežele, od koder so prišli.

Chailler je predsednik društva "Kriščanskega prijateljstva, ki oznanja prizanesljivost in popustljivost med vsemi narodi. Po Lavalovem ukazu je bil Chailler interniran v Privasu v južni Franciji.

Laval je, govoreč nemškim in drugim inozemskim častnikarim poročevalcem med drugim rekel: "Katoliški kardinal in škof, je se posredoval, toda vsakdo je mojster v svoji stroki. Oni vodijo vero — jaz pa vodim

vladne zadeve."

"Noben človek in nobena stvar me ne more odvrniti od mojega sklepa, da iztrebim tuje žide iz Francije in jih pošljem tja, od koder so prišli. Od nobene dežele ne bom sprejel pouka o človečanstvu. Proti židom sem odredil samo ono postopanje, ki ga je pred stoletji odredila katoliška cerkev. Ne rečem, da svojega mišljenja ne bom preobrnil, toda za sedaj še nimam namena raztegniti protizidovskih postav od Nemcev zasedene Francije na svobodno Francijo — vključno obveznost, da morajo nositi rumeno zvezdo Davida."

VATIKAN OBLJUBLJA POMOČ "NESREČNEMU NARODU"

Vatikan je zopet obsodil preganjanje židov v Franciji ter je obljubil, da "bo storil vse, kar je v njegovi moči, da pomaga temu nesrečnemu narodu."

Angleška radio postaja navaja oddajo Vatikanske radio postaje, ki ostro napada francosko židovsko politiko. Londonška postaja navaja naslednja izvajanja vatikanske postaje:

"Simbol križa je najdragocenejša lastnina človeštva. Pod njim bo človeštvo izreklo svojo sočudo nad onimi, ki niso zvesti krščanstvu. Vsak posameznik je opravičen istih pravice kot njegovi soljudje."

Angleška BBC radio postaja dalje pravi:

"Kako pravico ima en del človeštva po 20 stoletjih krščanstva teptati svobodo otrok božjih? Zakaj se ljudje trdovratno zaslepljujejo proti resnici?"

Ameriški vojniki dospeli v Anglijo

Naznanjeno je bilo, da je v Anglijo dospelo zopet mnogo ameriškega vojaštva s popolno opremo. Prepeljani so bili na velikih svetovoznanih parnikih v spremstvu ameriških in angleških bojnih ladij.

Ko so se vojaki izkrcali, so takoj stopili na čakajoče vlake, ki so jih odpeljali v razna taborišča.

sredi razvalin, katerih ne more zavzeti nobena sila."

Kako veličanske so nemške izgube pred Stalingradom, pojasnjuje izjave ujetnikov, ki pravijo, da je od polkov, ki so bili poslani v boj le pred nekaj dnevi, ostalo samo še 80 do 120 mož. Polk šteje 3000 vojakov.

"Izvestja" poročajo, da dobivajo Rusi ojačenja pred Stalingradom z aeroplani.

V ARGENTINI SE BO OBRNILO

Poslanec Raul Taborda, ki je v poslanski zbornici stavil predlog, da Argentina prekine diplomatske zveze z Nemčijo, je povedal, da je do sedaj prejel že 12,000 pisem in brzovjok, ki podpirajo predlog. Končno glasovanje o njegovem predlogu bo 24. septembra.

Ko je Taborda zbornici naznanil, koliko pisem je že dobil, je rekel, da je prepričan, da natančno tolmači mišljenje argentinskega naroda ter je napovedal, da bo v zbornici nastala ljuta borba za njegov predlog.

Omenivši zadnji vladni odlok, po katerem je bil razpuščen nemški Kulturni Bund, je Taborda rekel:

"Sedaj moramo trdo in naglo vdarjati z novimi odredbami, da bodo stalno bežali. Argentina mora nehati biti središče za Hitlerjeve agente v Ameriki. To pa ne bo doseženo prej, dokler ne prekinemo diplomatskih zvez z Nemčijo. Za to se jaz neumorno borim, ker je sedaj zadnja priložnost, da ima pod sedanjo vlado kongres kaj reči v narodnih zadevah."

S temi je Taborda namignil, da ves narod v bojazni pričakuje, da bo sedanji kongres odšel na počitnice 30. septembra in se ne bo setal do inauguracije novega predsednika prihodnje leto.

Francoski letalci na poti v Rusijo

Petdeset izkušenih starih zračnih bojnikov svobodne francoske vojske, je na poti v Rusijo, kjer bodo tvorili prvi inozemski letalski škadron, kateri bo dodeljen k letalski sili rdeče armade. Ti letalci so se udeleževali bojev v Franciji in v Libiji.

Odpri roke, odpri srce, otiraj revežem solze!

AMER. PODMORNICE NA DELU V PACIFIKU

Mornariški department naznanja, da so ameriške podmornice na širnih morjih zopet potopile 8 japonskih ladij in je s tem število japonskih ladij, ki so jih potopile ali poškodovale ameriške podmornice, naraslo na 107. Večraj so bile potopljene štiri ladje, štiri pa poškodovane. Ladje, ki so bile potopljene, so: dva velika tovorna parnika, en srednje velik tovorni parnik in ena majhna patrolna ladja.

Med poškodovanimi pa so: en velik tanker, ki je gorel, velik tovorni parnik, velik transportni parnik in srednje velik tovorni parnik.

Današnje poročilo mornariškega departamenta ne omenja posebnih operacij na Alutskih ali Salomonovih otokih, kjer so večraj ameriški bombniki povzročili Japoncem veliko škodo.

Odmerjenje gasolina stane državo 2 milijona dolarjev na davkih

Odkar se je reguliralo prodajo gasolina, se ga prodaja v državi New York najmanj eno tretjino manj, kot v normalnih časih, kar pomeni, da je država zgubila že dva milijona dolarjev dohodkov potom davkov, ki jih je prinašala prodaja gasolina.

Združene države izročile Norveški dar

Predsednik Roosevelt je v sredo uradno izročil norveški mornarici novo ladjo za zasledovanje podmornice. Dar je bil podan v znak priznanja norveškega pogumnega odpora proti brutalni sili in zahrbtnosti osiščev.

Ladja, ki meri 173 čevljev v dolgoti, je bila sprejeta v dar po princesi Marti, ki se je udeležila posebnih ceremonij, ki so bile v zvezi z izročitvijo ladje.

Predsednik Roosevelt je ob tej priliki napravil govor, v katerem je izrekel visoko priznanje Norveški, obenem pa želel kralju Haakonu, da se povrne v svojo osvobodeno deželo z norveškimi praporjem.

Kot sedaj Norveški, tako je bila pretekli mesec izročena enaka ladja tudi Holandski. Obe ladji sta bili zgrajeni in podarjeni v smislu Lend-Lease dolež.

Rusija protestira pri bolgarski vladi

Kot poroča moskovsko radio postaja, je sovjetska vlada naročila svojemu poslaniku v Sofiji Aleksandru Lavridovu, da pri bolgarski vladi odločno protestira proti "činu oboroženega tolovajstva", ko so bolgarski vojniki v terek vlomili v sovjetski konzulat v Varni.

Poročilo pravi, da so policisti v uniformi s postopaci, ki so jih nabrali po ulicah Varne, napadli konzulat, so po pisarnah vse razmetali in odnesli gotovino.

Nova Guineja in Salomonovi otoki v Južnem Pacifiku. Št. 1 kaže otok Trobriand, ki so ga napadli amer. aeroplani; št. 2 kaže Milne zaliv na otoku Novi Guineji, kjer se je izkrcala japonska vojska; št. 3 pa kaže Guadalcanal, kjer so Amerikanci izstrelili sedem japonskih bombnikov.

“GLAS NARODA”

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation)
Frank Baker, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lupela, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

49th Year

“Glas Naroda” is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$4. Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$8.—; za pol leta \$4.—;
za četrt leta \$2.50.— Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.—
Za inozemstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.—

“Glas Naroda” izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

“GLAS NARODA”, 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: Chelsea 2-1242

VPRAŠANJE DRUGE FRONTE

Poročevalec Raymond Daniell je iz Londona na New York Times poslal zelo važen članek glede druge fronte in ga tukaj deloma navajamo.

Zadosti je prišlo iz Rusije in dovolj je bilo povedane- ga javno in uradno, da je popolnoma jasno, da sta Win- ston Churchill in Josip Stalin, v čemerkoli sta se zedinila v svojih razgovorih v Kremlju, med seboj še vedno toliko oddaljena glede otvoritve druge fronte letos, kot sta si bila tedaj, ko sta se videla prvič.

Ni pa bilo popolnoma jasno, da so bili ameriški pred- stavniki, ki so spremljali ministrskega predsednika v Mo- skvo, v popolnem soglasju z njim, ko so zavrnili prošnjo sovjetov za takojšnje posredovanje v Evropi. Pa vendar je bilo tako.

Navzile temu, da je Churchill jasno in odločno pove- dal svoje mnenje in navzile temu, da je bil popolni spora- zum med ameriškim in angleškimi predstavniki, so Rusi še dalje povdarjali potrebo druge fronte leta 1942 in sicer s tako vztrajnostjo, kot bi bila zadeva še vedno odprta.

In zadnji soboto so angleški in ameriški časnikarski poročevalci še s posebnim povdarkom sporočili, da se bran- itelji Stalingrada še vedno ozirajo proti zapadu, da bi zagledali kako znamenje, da jim prihaja kaka pomoč. In ruski časopisi so že pričeli pisati, da so Rusijo njeni za- vezniki zapustili.

Jasno je, da je glede otvoritve druge fronte med Ru- sijo na eni strani in med Anglijo ter Združenimi državami na drugi strani še veliko nesoglasje. To pa more imeti še lahko zelo slabe posledice tako za nadaljevanje vojne, kak- ker tudi mir sam, ki ima priti.

Ko je bila v juniju sklenjena angleško-ruska pogo- dba za medsebojno pomoč, je bilo v Londonu in v Wa- shingtonu priznано, da je neobhodno potrebno odpreti drugo fronto v Evropi leta 1942.

Ko je bil ruski vnanji komisar Vjačeslav Molotov v Londonu in Washingtonu in se je nato vrnil v Moskvo, je bil—tako je bilo saj iz poročil iz Moskve razvidno—pre- pričan, da bodo zavezniške armade še letos vpadle na ev- ropiski kontinent. To je bilo poročano v ruskih časopisih in po radijskih oddajah; potem pa naj se je to zgodilo iz notranjega prepričanja, ali pa samo zato, da se še bolj utrdi morala rdeče armade in ruskega naroda.

Molotov je bil z vso prijaznostjo sprejet v Washing- tonu in v Londonu in je prinesel s seboj v Moskvo pisane podatke o moči zavezniških držav. In po vsem tem, kar je izvedel v Londonu in Washingtonu, je bil najbrže prepri- čan, da se bo druga fronta pričela že letos.

Znano je, da so bili ameriški vojaški strokov- njaki mnogo bolj vneti za drugo fronto, kot pa angleški, toda ker so vedeli, da bi bili Amerikanci v taki fronti v manjši meri vdeleženi, so se sporazumeli z angleškimi vo- jaškimi poveljniki.

Kaj je bilo v Moskvi sklenjeno glede druge fronte, javnosti ni bilo oznanjeno, vendar med ruskim narodom prevladuje mnenje, da zavezniki ne store dovolj, da bi od Rusije odtegnili saj nekoliko teže nemške vojaške sile. In Daniell zaključuje svoja izvajanja:

“Pri tem pa je angleško mnenje, da bo Hitlerjeva wehrmacht, kakor hude vdarec zadajajo Nemci Rusom, še vedno zaposlena na vzhodni fronti to zimo in prihod- njo pomlad. Pri vsem tem pa je popolnoma pravilno reči, da so še Churchill in njegovi tovariši prepričali, da je ruski narod manj zaupljiv, kot pa se je prepričal Molo- tov o angleški moči in rezervah.”

Izgube nemških ladij

Poročilo iz Stockholma naz- nanja, da so zadnje tedne Nem- ci ob neruški obali izgubili mnogo ladij.

Parnike, ki so bili na potu v Stavanger, so potopili angleški aeroplani in podmornice pred kakimi tremi tedni. Osem po- topljenih parnikov je imelo po osem do deset tisoč ton.

Ob istem času je bilo napa- denih 11 parnikov, ki so bili na potu v Oslo, in med temi so sa- me trije despeli v pristanišče.

Okoli 1. septembra je iz O- sla v osižka pristanišča odpi- nlo 11 drugih parnikov. Pet se jih je moralo vrniti, ostali pa so bili najbrže potopljeni.

Varšavski nadškof umrl

Poljski krogi v Londonu so prejeli obvestilo, da je v Va- ršavi umrl nadškof Stanislaw Gall, star 77 let.

Nadškof Gall je bil 30 let profesor na vartavskem seme- nišču in vojaški škof poljske armade.

Vstaja na Balkanu

(JIC). — “New York He- rald-Tribune” o d15. sept. pri- naša naslednji uvodnik:

Široko zasnovani odpor na Balkanu in splošna vstaja pro- ti oklešu v Macedoniji, obnem s resnimi nemiri, ki so izbruh- nili na Bolgarskem, dokazuje- jo, da zdaj pojemajo med de- diči turške posesti v Evropi ona stara nasprotstva, ki so povzročila toliko škode. Hitler jih je dobro izkoristil in spre- no uporabil strah in lakom- nost, da osami balkanske dr- žavne. Kjer je bilo potrebno, je ta svoj cilj izvedel tudi s silo.

Macedonija je bila na Balka- nu glavni vir razporov. Tudi težka roka “novega reda” in njena hitra in svojevoljna raz- mejitve ozemelj iz vidika iz- ključno nemških strateških cil- jev, ni mogla rešiti na zado- voljiv način tega težkega pro- blema. Macedonski problem je bil preveč zapleten. Dokaz- za to, da je nacistična vlada zares odločila o macedonskem vprašanju, so spletke Wilhelm- strase in različnih marionet- skih vlad, ki vse plešejo v tak- ta berlinskih pisčalk. To je ranilo ponos balkanskih naro- dov, a vrhu tega je bila reši- tev tudi nasprotna narodnost- nim težnjam prebivalstva. Sta- ri nasprotniki v različnih bal- kanskih državah spoznavajo se dan, da so bile vse razprtije le umetno spletene zanke, v kate- ro so se zdaj ujeli vsi, pa bili pomagajoči osižca, ali podjav- ni ljudi narodi.

Prezgodaj bi bilo, da se že zdaj nadamo na izmenno osi- žca prijazne bolgarske politi- ke. Poročila o nemirih so še nepopolna, a priznati je treba tudi, da je vojna sila osižca najbrže še dovolj močna, da o- hrani svoje prijatelje na vo- dilih mestih. Toda prijate- ljestvo širokih mas bolgarskega naroda do Rusije, neukročeni upor generala Mihajloviča in njegovih vojakov v Jugoslaviji in drugi dokazi, ki pričajo o rastoči sili zaveznikov v Evro- pi, vse to bo brez dvoma moč- no vplivalo na bolgarsko jav- nost. Nobenega dvoma ni o tem, da se je na Balkanu nagr- madila velika množina vneti- ljeve snovi, ki bo zaplamtela na dan vojaškega poraza Nemčije, tudi ako bi bil sedanji upor na Balkanu zaduščen.

Macedonski krogi v Sofiji trde, da je izbruhnil v Skoplju proti-bolgarski upor in da ta- mošnji domoljubi delajo na tem, da se Macedonija odtrže od Bolgarije.

JERRY KOPRIVSEK in njegov orkester na ploščah
Tereznika Polka
Na planinah—valček Str. M 575
in DUBUQUE UNIVERSITY
TAMBUCA—Str. M 571
Za toz. cenik in cene plošč se obrnite na: JOHN MARSHALL INC.
653 West 42nd Street, New York

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

(V angleškem jeziku)
RECEPTI VSEH NARODOV
Stane samo \$2.00

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani
Recepti so napisani v angleškem jeziku, ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebna. V navdi- Ta knjiga je nekaj posebnega za ona, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj tvašhati in izpopolniti.

Naročite pri

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street New York, N. Y.

ALI VESTE?

Kupovanje Vojskih Hranilnih Bendov pomaga drži- ti dolj cene drugih stvari, ki jih kupujete.

Množestveni pokolji v Bos- ni in izjava berlinskega radia, da se operacije čiščenja nade- lujejo “po načrtu” pomeni, da so Nemci znova začeli velo- kko ofenzivo proti gverilskim upornikom. Najboljši dokaz za to, da vstaja še ni zadušena je uradni seznam faških izgub ki navaja 295 Mussolinijevih vojakov med mrtvimi in 397 med ranjenimi na balkanski fronti.

Nemška poročila o vstaji v “bolgarskem” delu Macedoni- je in proglasitvi prekega sode v Skoplju groze, po mnenju lon- donskih jugoslovanskih kro- gov meščanskemu prebivalstvu v tem ozemlju z novimi nasil- stvi.

Jugoslovani ne verjamejo vestem iz nemških virov, ki pri- hajajo iz Stockholma, in meni- jo, da gre najbrže za izbruh rastočega nezadovoljstva v bol- garskem narodu.

Zagotovo je, da je med bol- garskimi kmeti in najbrže tudi v vojski pro-rusko čustvo zelo močno. Mogoče bi bilo, da je ta vez slovanske prijatelj- stva omogočila Busom, da do- vedejo pomoč srbskim četni- kom. Počnih vesti v tem po- gledu pa ni.

Jugoslovani tudi spominjajo na nemško poročilo iz meseca junija, glasom katerega je bi- lo 18 ruskih agentov poslanih s padobranci na Bolgarsko in tam obsojenih na smrt.

Sovražno razpoloženje proti osižcu je na Bolgarskem že pred kratkim privedlo do na- pada na železniško postajo v Gabrovu, ki je bila pognana v zrak. DMB sam poroča, da so tam aretirali sto komunistov.

Nemške vesti o tej vstaji poročajo tudi, da uporniki širi- je strah in trepet med narodom ter da pobijajo bolgarske urad- nike.

V nekem spopadu v Trebi- nju, v Dalmaciji, severno od Dubrovnika, je poginilo 18 Ita- lijancev in 11 jugoslovanskih četnikov.

ANGLEŠKI TEČAJI ZA TUJCE.

Na College of the City of New York, 17 Lexington Ave. Uew York, N. Y., so pričeli tečaj v angleščini za tujce., pončujejo Miss Inez E. Reade, Mr. Robert Dixon in Mrs. R. Baker.

Čtne ure so ob torkih in četr- trikih od 11. do 12.30 popold- na, od 1.30 do 3. popoldne in od 3.15 do 4.45 popoldne. Po- uk se prične 24. septembra.

NAZVANILLO.

Tem potom se naznanja, da se novi naslov The American Friends of Yugoslavia in Uni- ted Yugoslav Relief Fund, Inc. glasi: 11 West 57th St. New York, N. Y. Tajnica tega ura- da je Miss Mary Vidovic.

RAZGLEDNİK

Piše Anna P. Krauss

Težave naših listov

Vsak izmed nas rad pogle- da v naše slovenske liste in zdi se nam, da bi brez njih sploh ne mogli biti. Navadili smo se na- nje tako, da se nam zdi, kakor da tvorijo med nami, neglede- kje živimo, živo vez, ki nas zblizuje, zakaj potom listov sledimo našemu življenju po slovenskih naselbinah in v njih najdemo poročila naših dopis- valcev, ki skrbijo, da naš svet- ve, kaj se godi v tem ali onem slovenskem naselju v tej de- želi.

Poleg tega nam danes naši listi prinašajo podrobne novi- ce o naši nesrečni domovini— to se pravi, kolikor je teh novice mogoče dobiti in objaviti. Če bi se zanašali na splošno ame- riško časopisje, bi bolj malo izvedeli o tem, kaj se je zgodi- lo v tem ali onem našem kra- ju v domovini. In to je tudi razumljivo, kajti veliki ameri- ški dnevnikarji imajo vesti in no- vice na koše, ter neradi prihaj-ajo podrobne stvari, ki po njih- ovem mnenju nimajo posebn- nega pomena za široko ameriško javnost.

Pri Američanih vlečejo sen- zacionalne vesti in novice in vsak reporter gleda, da iztakne- kočim večji in senzacional- nejši “scoop”, katerega še ni objavil pred njim noben drug poročevalec. Pri takem hlasta- jočem zajemanju iz skiede dnevnih novic in vesti, je pač naravno, da izostanejo ali so le površno omenjene stvari, ki bi, recimo, nas ali druge manjše ameriške tujejezične skupine zanimale.

Priseljenci so si baš iz takih in mnogih drugih razlogov us- tanovali svoje lastne liste. S priseljenci vred se ti listi sta- rajo in kadarkoli pobere koga iz naših vrst smrt, je prizadet eden ali drugi slovenski list— saj je gotovo izgubil naročnika ali naročnico. Novih priseljen- cev ni in zato se vrzel ne da zapolniti na ta način, da bi z novimi ljudmi iz domovine do- bivali nove naročnike. Mladi- na se na naše liste ne naroča, ker se je pač ni naučilo tega, da bi cenila naše stvari toliko,

da bi jih skušala ohraniti tudi zase. Kjer se jim da angleški jezik, tam se še drže zraven, slovenščina jim ne gre, veliki večini ne.

Naravno je torej, da naši li- sti nimajo najboljših zgledov za svoj obstanek in svojo bo- dočnost. Posebno je položaj poslabšala vojna, ki je prinesla s seboj draginjo. Papir in sploh vse, kar se rabi pri izdajanju lista, se je podražilo. Naroči- ne so ostale pri največ naših listih po starem in to je v re- snici žrtve od strani listov.

Ker pa še ne mislimo umre- ti, kot narod v Ameriki, je po- trebno, da naš tisk ohranimo in pridobimo za čitanje naših listov one, ki še niso naročeni na slovenski list ali na gotov slovenski list. S tem si bomo ohranili naše tesne medseboj- ne vezi v tej deželi in se poču- tilo ob čitanju naših listov, kot bližnji sosedje, pa naj nas tudi loči še večja razdalja.

Ohranimo naš slovenski tisk v Ameriki, ker pred nami so še velike naloge, katerih brez lastnega tiska ne bi mogli vr- štiti.

“Naj ne ve leвица, kaj da desnica”

Tako mi je pisala rojakinja, ki mi je poslala \$25, od katerih je dejala, da je dvanajst name- njenih za izpolnitev stotaka za JFO-SS — deset naj jih bo za “kvas”, da se nabere za po- moč domovini še drugi stotak—ostale tri dolarje pa da naj po- rabim za naše šolarje. — Kvas za drugi stotak je že narasel s tem prispevkom na \$17.—, kar znači, da naši ljudje zelo čutijo z našim človekom v do- movini in so pripravljeni po- magati.

Tisti, ki dvomijo, da bodo naši ljudje dobili našo pomoč, naj vedo, da je vsa stvar sedaj organizirana na vse drugačen način, kot je pa bila v zadnji vojni in tudi se ne bo mogel kdorkoli polastiti nabranega sklada, ker ima nemška vlada nadzorstvo nad vse stvarjo. Poleg tega nas je dovolj takih, ki bomo skrbeli, da ostane stvar v poštenih in vestnih ro- kah.

THE OCTOPUS

OKTOPUS (polip) zločinskih namer je raztegnil svoje tipalke tudi na Kavkaz, kjer so bogate zaloge petroleja. Toda Rusi so sovražnika vstavili tik pred petrolej, vrelci,

Kratka Dnevna Zgodba

VLADO KLEMENCIC

KAKO SO SODILI ...

V davnih stoletjih so se ljudje strogo ločili v gospode in podložnike. In kakor je bil graščak kmetu najvišji gospodar tako mu je bil tudi sodnik. Vendar se je na Slovenskem še dolgo ohranil običaj, da je manjše prestopke in prepire med podložniki razsodil vaski župan. Župan je sporotal ljudem graščakove nkazne, pobiral zanj davke, skrbel za red v vasi v gozdu, na pašniku. Manjše reči je kar sam sodil, navadno pod vasko lipo ali v cerkveni lopi. V znamenje svoje oblasti je imel župan dolgo palico. O krivdi obtoženca so glasovali vsi zapriseženi možje, glasove pa so zarezovali na patiko ali kakor so rekli "na rovaš".

Vaski župan je v plačilo za svoje delo imel dohodke zemljišča, ki se je imenovalo "župa" ali županica. Bil je tudi opravljen raznih dajstev in tlake. Najmanj enkrat na leto pa je bil pri vsakem graškem gospodu sodni zbor, ki so ga imenovali večje. Kdor ni prišel na večje, je moral plačati globo. Na teh zborih so obravnavali važnejše reči, kiso se nabrale med letom, sodbe pa je izkral graški sodnik ali dšrbnik. Tudi mešanji in tržani so imeli svoja sodišča, ki so si jih izvolili sami. Člani teh sodišč so bili občinski svetovalci, načeloval pa mu je mestni sodnik.

Pravico koga obsoditi na smrt, je imel mestni ali deželni sodnik. V navadi so bile tudi božje sodbe. Če niso mogli dognati ali je obtoženec kriv ali ne, so domnevali, da bo to odločil sam Bog. Tako so na primer obdolženca "preizkusili" z ognjem. Dali so mu v roko razbeljeno železo. Če se je opek, je bil kriv. Pri "preizkusu z vodo" so zvezali obtoženca roke in noge in ga vrgli v vodo. Če se je odzdrav na površju, je bil nedolžen, če se je potopil, je bil kriv.

Poten so jih obsodili na smrt in sezgali na gimadi. Stare sodne listine in zapiski pričajo, da so samo na slovenskem Štajferskem na ta način obsodili in umorili 118 ljudi, večinoma "čarovnice." To število pa je prenizka, ker o mnogih sodbah nimamo poročil.

KRATKO FINANČNO POROČILO BLAGAJNIKA JPO. 88.

Prva polovica meseca septembra t. l. bo najbrže ostala v spominu našemu revnemu slovenskemu narodu onkraj morja kot najtepsi dokaz da Slovenci in Slovenke po črni Ameriki niso in ne bodo pozabili tako trpečega in krvavečega naroda v starem kraju. Sledede poročilo izkazuje koliko denarja imamo danes v blagajni, kakor tudi koliko so naši dobri rojaki prispevali v prvih 15 dneh tekočega meseca.

Poročano ob koncu meseca avgusta je bilo v blagajni skupaj \$25.280.05. Od 1. do 15. septembra sem pa prejel nadaljnjih \$8.612.76. To nad vse lepo vsoto sem sprejel po slededih osebah: Glavni uradniki in uradnice in delegatje minule 20. konvencije K. S. K. J. so medsebojno nabrali vsoto \$262. Zavednost in dobro sree gori imenovanih gl. uradnikov in delegatov KSKJ glede teh prostovoljnih prispevkov pač zaslužijo najlepše priznanje in pohvalo od strani slovenskega naroda.

Mr. Carl Winter iz Clevelanda, O. je daroval \$5.00. Prav le pa hvala Mr. Winter, le tako naprej! "Glas Naroda", New York, kaj redno pošilja nabrane prispevke na blagajnika. Tako sem tudi sedaj prejel nadaljnjih \$32.00. Prav prisrčna zahvala naročnikom "Glas Naroda."

Mr. Joseph Zore tajnik postojanke št. 9. Waukegan, Ill. mi je poslal vsoto \$1.500. Vsa čast in hvala našim rojakom v Waukegan in No. Chicago, katerih zanimanje in poštvovalnost za naš trpeči narod v starem kraju je težko prekositi.

Nadalje mi je bilo naznanjeno, da je lokalni odbor gori imenovane naselbine imel svoj lokalni "Community Chest" kampanjo od 21. do 26. t. m. in nam je objavljeno da nam bodo nakazali od teh dohodkov nadaljnjih \$1.500. To je puč najlepši dokaz, da naša "ameriška Vrhnika" porabi vsako priložnost, da potom njih zavednega dela obrisejo tako vsaj nekaj solz iz razbitanega obraza našega revnega naroda. Še enkrat prisrčna zahvala našim zavednim rojakom in rojakinjam ameriške Vrhnike.

Mr. Jan Troha, blagajnik postojanke št. 27. v Strabane, Pa., mi je poslal tekoni zadnjih 15 dni kar \$1.080.81. Ta vsota je bila nabrana in prispevana po raznih tamšnjih društvih in trgovcih. Pobirali so prispevke tudi po cestah in tovarnah. To nam služi v najlepši dokaz da imamo v Strabane, Pa. zavedni odbor, pa tudi nad vse dobrotni slovenski narod. Moja srčna zahvala vsem rojakom in rojakinjam v Strabane, Pa., za njih poštvovalnost za našo tako potrebno samarijansko delo.

Glavni odbor KSKJ je odobril a poslal vsoto \$5.000 v JPO pomožni sklad. Ta izvanredni dar pač dokazuje, da KSKJ ni bratska organizacija samo po

besedah, pač pa da ina tudi dobro sree in sočutje za svoje rojake izven njenega delokroga.

Mr. John Yenke, Jr., iz Rock Springs, Wyo., mi je poslal vsoto \$627.55, katerega je bila prispevana po tamšnjih Slovencih. Kako lepo bi bilo, ako bi se vse slovenske naselbine širom Amerike tako zanimale kakor se ravno zanimajo v tem daljnem zapadnem mestu. To ni prva vsota, katero sem prejel od Mr. Yenke-ta in tudi upam, da ni bila zadnja. Vsekakor pa čutim, da se na tem mestu izrečno zahvalim naseljencom v Rock Springs, za njih dobro sree in za njih zavednost v pomoč našega trpečega naroda onkraj morja.

Mrs. Anna P. Krasna, New York City, mi je ravno poslala vsoto \$105.00. Naša zavedna rojakinja, Mrs. Krasna je oglaševala v koloni "Glas Naroda" za prostovoljne prispevke in da ni pisarila zastoj, dokazuje dejstvo da so ji sledede osebe poslane navedene vsote:

Mrs. Fannie Ansich \$55. Mrs. Tomčka Rupnik \$5. Mrs. Fannie Blažin \$5. Mr. J. L. \$2. Mr. A. Svet \$1. Miss Sylvija Kraje, \$12. In Mrs. Anna P. Krasna \$25. To je zopet nadaljnji dokaz, koliko lahko ena oseba stori kateri naš tako potreben in krvavo trpeči slovenski narod res pri srcu leži. Le tako naprej Mrs. Krasna, iz srca želim da bi usli mnogo posnemalcev širom Amerike. Prav prisrčna hvala vam vsem skupaj.

Ker je bila ta, tako izvanredno lepa vsota prispevana v tako kratki dobi, nam naj služi to v zaled našemu bodočemu delu v korist JPO slov. sek. čija.

Naj še omenim, da prispevke, katere danes nabirate, služijo v dvojno pomoč. Za sedaj ko nam je še nemogoče poslati denar na dostojno mestov stari domovini, rabimo te prispevke za nakup obrambnih obveznic (War bondov). Zvesetjem poročam, da imamo do danes že kupljenih obrambnih bondov za \$35.750. (kupljena cena teh bondov je \$26.455.00 Skupna vsota v blagajni je danes \$35.782.81.

Iz tega razloga apeliram na ves slovenski narod širom Amerike, da delujete po vaši najboljši moči in da izkoristite vsako priložnost za nabira-

KUPUJTE UNITED STATES WAR SAVINGS BONDS in STAMPS

nje prispevkov za jugoslovanski pomožni sklad. Bodite priprani, da bo vsak cent našel pot v stari kraj v doglednem času. Glavni odborniki, kakor tudi odborniki posameznih postojank, žrtvujejo čas in denar za ta tako potrebni sklad. Ležeče pa je na tebi, dragi mi brat in sestra, da daruješ kolikor mogoče v ta sklad sedaj ko je čas in na potem, ko bo treba denar odposlati na pristojno mesto.

Brat, sestra, daj, pomagaj! S bratskim pozdravom, Leo Jurjevec, blagajnik JPO. s.s.

P. S. Ravno ko sem končal ta dopis, sem prejel nadaljnjo vsoto \$174.05 od Mr. John Habjan, tajnik postojanke št. 31, Eveleth, Minn. Prav prisrčna hvala in priznanje evelethski naselbini za to lepo nabrano vsoto. Le korajžno naprej, tako bomo dosegli vsoto, da bo res kaj zalega našemu revnemu narodu, ko bo prišel čas. Še enkrat, hvala lepa!

Chiang Kai-sek obiskal severo-zapadno Kitajsko

Poročilo iz Chungkinga objavlja vest, ki pravi, da je bil generalissimo Chiang Kai-shek na ogledovalni turi v severno-zapadnem delu Kitajske, odkoder se je vrnil prošli ponedeljek. Chiang je bil odsoten iz Chungkinga več tednov in je takoj, ko se je vrnil, odšel na posvetovanje k generalnemu poročniku, Joseph W. Stillwellu, poveljniku zavezniških čet v Kitajski.

Severno - zapadna Kitajska je dovodna pot za vojne zaloge iz Rusije. Chianga je potovanje zelo zmošilo in si je zdaj vzela počitek, da bo mogel sprejeti Wendell Willkie-ja.

Nemci pobirajo kito

Stockholmski list "Social Demokrat" poroča, da so Nemci pobrali na Poljskem 80 odstotkov letošnje žetve. Nemci iz raja so bili postavljeni za nadzornike na vseh poljskih kmetijah, ki merijo nad sedem akrov zemlje.

Poljske matere iščejo otroke

List "Goniec Krakowski" v Krakovu v svoji zadnji številki, ki je prišla v Curih v Švici, vsebuje veliko število oglasov, v katerih poljske matere prosijo za obvestila o tem, kako se godi njihovim otrokom, ki so kar izginiti. Znano je, da so Nemci neznanokam odpeljali mnogo od 10 do 13 let starih poljskih otrok, da bodo vzgojeni kot Nemci.

Rojake prosimo, k o pošljejo za naročnino, da se poslužujejo — UNITED STATES ali CANADIAN POSTAL MONEY ORDER, ako je vam le priročno

VOJNA NA BALKANU.

(JIC.) — "New York Times" prinaša dne 6. septembra na uvodnem mestu članek, v katerem trdi, da je zdaj, ko je po obisku ruskih bombnih letal Bukaresta v plamenih in ko so porušene priprave peptrolejskih polj v Plocsti-ju vojna prodrla daleč na Balkan. General Draža Mihajlovič je tam že odprl svojo drugo fronto. Švedska poročila o vstaji v bolgarskem delu Makedonije se povečujejo važnost teh dogodkov.

Jugoslovanski krogi v Londonu domnevaajo, da izhajajo navedena poročila morda iz nemških virov, poslana v svet v cilju, da opravičijo strahovladno, katero namersvajo uvesti v teh krajih. Vseeno pa te vesti dokazujejo, da so nacisti v velikih skrbah zaradi nemirov in izgredov, ki se venomer širijo na balkanskem polotoku.

Prestolnica Madžarske, Budimpešta je postala žrtev masivnega ruskega bombardiranja. Rumunija je e izkryavela na ruski fronti — ona je za vstajo že zrela. Bolgarska v svoji notranji raztrganosti ni nikakor pripravljena na vstop v vojno kot bojujoča se sila. Zasedena Jugoslavija, pa je zopet pohovreden sobojevnik v boju proti ovojjevalen in sili odgovarja s silo.

Z ustavljenjem izdelovanja drsalk za po ledu in po suhem, (ice skates in roller skates), bo prihranjenih nadaljnjih 12-500 ton jekla, ki bo zadostovalo za izdelavo 2 milijona ročnih granat, ali pa za železen oklop dveh težkih križark. (Iz urada za vojno produkcijo.)

V PESMARIJI "AMERIŠKA SLOVENSKA LIRA"

se vključna skladba: slovenske pesmi:

1. Podoknica — moški zbor s bariton samospevom
2. Pozdrav — moški zbor
3. Lahko svob — moški zbor
4. Otročji svob — mešani zbor
5. Pomladnica — mešani zbor, s bariton samospevom
6. Lira I. — za solo pevca, moški in mešani zbor
7. Lira II. — za mešani zbor
8. Atlantski odnosi — za moški in ženski zbor, s bariton samospevom
9. Kantata iz psalma 128 — moški zbor
10. Soli — za samospev, mešani zbor in spremljevanje glasovira
11. Psalm 29 — za samospev, mešani zbor in spremljevanje glasovira ali orgel

CENA SAMO 50 CENTOV KOMAD

To so koncertne pesmi za mešane in mešane zore, katere je oglašil in v samozaložbi izdal MATEJ L. HOLMARI, organizator in pevec v pripravi pri št. Vido, Cleveland, Ohio, 1932.

Naročite to skirko pri: KNJIGARNI SLOVENIC PUBL. COMPANY 214 W. 18th St. New York

VSI ne moremo iti na bojišče se vojakovi proti sovražniku osebno svoboda, — VSAK pa lahko pomaga pobiti sovražnika, ako kupuje WAR BONDE in ZNAMKE redno.

PEVSKIM ZBOROM

POSEBNO PRIPOROČAMO NASLEDNJE MUZIKALJE.

SLOVENSKE PESMI Zbirka 9 narodnih pesmi izdala Glasben Matice v Clevelandu. Cena — \$1.50

Emil Adamič — 15 JUGOSLOVANSKIH NARODNIH PESMI za moški zbor 30

SEST NARODNIH PESMI za mešani zbor 30

SEST NARODNIH PESMI za ženski zbor 30

Franc Vosturini — SEST MEŠANIH IN MOŠKIH ZBOROV 30

Ferdo Juvanec — 15 MLADIN LET. moški zbori 30

Peter Jerab — OSEM ZBOROV (mešani in mešani) 30

Moški zbori

OSKAR DEV: Barčica; Oj, moj soci, je lov; Kam mi fantje, drev v vas podemo 30

OSKAR DEV: Šečno, ljuba moja; Ko ptičica na tuje gre; Soli; Moj očka ima konjička dva; Dobiv sem pismo; Slovo; Je vplivala luč 40

EMIL ADAMIČ: Modra devojka (belokranjska) 30

Vas not pri potoci 30

Jurjeva 30

Hodi Miha doma; Kaj druga ga hočem; Zdravica 30

VASELJI MIREK in A. GROEMING: Vetrilj; Pa gradil 30

FERDO JUVANEC: Zjutraj 30

Slovenska 30

PETER JERAB: Polje solje; VASI-LIJ MIREK: Podoknica 30

ZORKO PRELOVEC: Le enkrat še 20

Slava delu 30

HR. VOLARIČ: Božmarin; JOH. PAVČIČ: Potrkas ples 30

IZ STARE ZALOGE pa imamo še naslednje pesmi, katerim smo znižali cene:

Ameriška slovenska lira, (Holmar) 30

Orlovski blazni (Vodoglavac) 30

Slovenski skordi, 22 mešanih in mešanih zborov (Karl Adamič) 70

Trije mešani zbori (Glasben Matice) 30

V popeljalni noči, kantata za solo, zbor in orkester, (Sastur) 30

Mladin, pesmi iz mladine s klavirjem (E. Adamič) 30

Dve pesmi, (Prelovec) za mešani zbor in solo 30

Naši hrami, dramske 30

Gerški odnosi, (Lahmar), 12. izdaja, moški zbori 30

ZA TAMBURICE: NA GORENJSKEM JE FLETKO, podpora slovenskih narodnih pesmi za tamburice, složil Mar. ko Bajuk 70

Slovenske narodne pesmi za tamburistični zbor (Bajuk) 70

Sam sol na pianinu, (Sastur), podpora 30

ZA CITRE: Poduk za citro — s svetil — (Kodeljak) 30

ZA KLAVIR: Štiri priče. — Karavane — 30

Naročilo pošljite na: "Glas Naroda" 214 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

SEDAJ LAHKO DOBITE LASTNOROČNO PODPISANO KNJIGO

TWO-WAY PASSAGE

PISATELJA LOUISA ADAMIČA ZA NAVADNO CENO \$2.50

Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona

Posiljam Money Order za lastnorčno podpisano knjigo: "THE TWO-WAY PASSAGE" za \$.....

Moje ime _____

St., ulica ali Box št. _____

Mesto in država _____

Naročite lahko to knjigo pri: KNJIGARNI "Glas Naroda" 216 WEST 18th STREET NEW YORK

Note

PIANO-HARMONIKO ali KLAVIR

BREZZES OF SPRING TIME OF BLOSSOM (Cvetni čas) SLOVENSKE FANTJE VSE BOJ PRODALA VO JEZERU K O L O OHIO VALZEY SILVIA POLKA TAM NA VIRTNI GREDI MARIBOR WALTZ SPAVAJ MILKA MOJA ORPHAN WALTZ DEKLE NA VRHU OJ, MARČKA, PEGLJAJ BARČICA MLADI KAPETANE GREMO NA ŠTAJERSKO ŠTAJERSKI HAPPY POLKA ČE NA TUJEM

35 centov komad 3 za \$1.

MOJA DEKLE JE SE MLADA Pa še komad.

Naročite pri KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO. 214 West 18th St. New York

TRIJE RODOVI

Dogodki iz nekdanjih dni. — Spisal: ENGELBERT GANGL

91

Zamahnil je z roko, obrnil se je vstran. Izpod smrek je zvenel glas, prisrčen smeh. Stara dva sta stopila h یتreje, da se povesešita med veselimi, mladimi ljudmi.

Slovesno in bogato so obhajali poroko nadporočnika Friceta in Mihajlovičeve Jelke. V Zagreb je prišel seveda tudi stari Zaviničak. Kakor je pripeljal njegov oče k njegovi poroki v Kranj sedec najboljšo starino, tako je tudi on poslal najboljši svoj pridelek v Zagreb.

Svatje so se odpeljali v cerkev v kočijah. Vsi vozovi so bili okrašeni s cveticami. Konji so imeli grive spleteno v kite, med njimi so se prepletale pisane vrvice. Na jermenju so visele kite cvetice, tudi kočijaži so imeli šopke na prsih in celo na bičevnikih. Saj se tudi v Zagrebu ne poroči vsak dan hči iz take hiše, kakršna se Mihajlovičeva.

Od glavnih vrat do velikega oltarja so bile pogrnjene po tleh preproge. Vsa cerkev je bila nazsvetljena, po tleh preproge, kakor ob velikih praznikih. Ko so se kočije ustavile pred cerkvijo, so na kolu zabučale oglice. Vsi pali so se v cerkev mogočni akordi, ki so odmevali in he odbijali od visokih sten tem glasneje in šumnejše, ker je bila cerkev deloma prazna, dasi se je nabralo precej udovodnih gledalcev. S kora je zadonela pesem psalmistova:

Blagor možu, ki ne hodi v svet brezbožni na pogrešnem potu ne stoji in v grdilcev družbi ne sedi, komur draga je božja postava, ki jo vsekdar premišljava!

Prstopil je duhovnik in je zvezal Friceta in Jelko Govoril je jima presrčne, ginljive besede in ju blagoslovil v imenu trojedinega Boga

Takoj so pristopili svatje in čestitali mlademu paru. Radovedna množica se je razdelila po sredi in Fricce je vodil za roko ženo Jelko do izhodnih vrat. Na koro so se zopet oglašile oglice. Peveci so zapeli psalmistove besede:

Čuj me, ubo obrni k meni; dom očetni, narod svoj pozabi! Kralj po tvoji hrepeni lepoti, njemu klanjaj se, on tvoj gospod je! Tirova ti hči dari primasa; knezi klanjaje se ti z darili. Hči kraljeva čista je lepota! Nje obleka z zlatom je pretkana.

Jože Zaviničak se je tako živo spominjal tistega dne, ko je šel s svojo Lenko pred oltar. Natanko so mu živeli oni dogodki v spominu. Videl je Lenko, kako je prišla po stopnicah z objokanimi očmi, kako je bila žalostna, a se je pozneje razvnela, da je bila zgovorna in prijazna. Spomnil se je nagle smrti njenega očeta, starega Ribiča, ki je s tako plašno silo razbila glasno družbo. Spomnil se je Franceta in pogroba in odhoda — vse mu je stalo jasno pred očmi. Zato se je bal, da bi ga ne obšla slaba volja, ki bi utegnila pokvariti splošno veselo razpoloženje.

A tudi s starim Mihajlovičem je bilo tako. Tudi on se je spominjal vsega, kar se je vršilo na dan njegove poroke. Tudi on se je zbal, da bi ga ne navdali ti spomini z bridkostjo, ki bi tudi lahko neprijetno vplivala na dobro voljo mladega para in mnogoštevilnih gostov.

Iz cerkve domov sta se vozila oba očeta sama skupaj v enem vozu. Bila sta močnega, zakaj oba sta gledala v duhu prizore iz nekdanjih, davnih srečnih dni.

Prvi se je zdrnil iz zamisljenosti Mihajlovič. Obrnil se je k Zaviničaku, se odklenil njegove roke in mu dejal:

"Nič ne razmišljam, prijatelj!"

Zaviničak se je zdrnil.

"Ker pa je prišlo samo ob sebi", je dejal. "Pa kaj pomagal! Kar je bilo — je bilo!"

"In kar bo — bo! To je beseda za današnji dan. Zato-roj proč skrbi in proč spornine. Danes morava biti vesela, da ne bo zaradi naju kislil obrazov in dolgega časa."

In ni bilo kislil obrazov, ni dolgega časa. V veliki, bogato opremljeni obednici so se sešli sami veseli ljudje. Čimbolj se je nagibal dan, tembolj je rasla dobra volja. Na zdravljali so drug drugemu v besedah in pesnih.

Znanci so govorili da se je Fricce čisto izpremenil. Držal se je doma le redko je prihajal v družbo. V družbi je bil vesel a več resnosti je bilo nanjem. Z donničnimi potrebnostima ni zalagal kuhinjo in klet oče, stari Mihajlovič da je bilo v mladem Zaviničakovem domu zmeraj vsega dovolj. Stanovanje sta imela Fricce in Jelka prostorno in krasno opremljeno. Oče Mihajlovič je priredil vse tako, da je vezalo Friceta na dom.

"Komur ni dom priklupen in vabljev, temu ni v njem obstanaka. Ogiblje se ga, in rodovinska sreča se ne naseli vanj" si je mislil Jovan Mihajlovič.

Oče je vedel, da ni Jelka telesno tako lepa, da jo je Fricce vzljubil zaradi lepote. Ni bila — kakor govore povesti — vitkostasa, črnooka, črna, dolgih valovitih las, belega in cvetočega lica, mleko in kri. Nič ni bilo na nji takega, kar bi obrnalo pozornost nase, kar bi moža p riklevalo k sebi. To je vedel oče. Tudi njegova žena je bila taka a vendar to ni motilo prijazne domače udobnosti, osrečujočega hišnega miru, medsebojne vdanosti in zaupnosti. Njegova žena je bila lepa po sreč in plonemita po duši, zato je priklenila moža tako nase, da ni gledal njene zunanosti, nego da je znal ceniti blago notranjo lepoto.

(Nada)jevanje prihodnjih.

PREPIR ZARADI PLENA

Zanesljiva poročila, ki so prišla iz Rima v London, naznanjajo, da je prišlo v osišču do resnega spora in vprašanja glede razdelitve "plena", ki še ni bil določen v severni Afriki in na Srednjem vzhodu.

Mussolini, ki je bil zelo razburjen, ko je zvedel, da je Hitler izdelal načrt za pan-arabsko federacijo, je zahteval konferenco glede tega, da se dožene, kak delež bo dobila Italija od ozemlja, ki so se jih polastile nemške in italijanske armade. Ta konferenca se je vršila v avgustu na Dmaju.

Nemški delegati, kot je Mussolini vedel, niso bili prvovrstne politične važnosti, iz česar je mogel Mussolini sklepati, da se osrednji nacijski svet posebno ne zanima za Osrednji vzhod. Glavni nemški zastopnik na konferenci je bil Hans Bohle, načelnik urada v vnanjem ministertvu za Nemce, živčeve v inozemstvu.

Italijanskim zastopnikom, ki so bili navzoči na konferenci, je bilo kratko povedano, da so Nemci izdelali načrt za Pan-Arabijo, ki bo vključevala Palestino, Sirijo, Irak, Saudi-Arabijo, Transjordanijo, Egipt in tudi Libijo. Mesto, da bi bile te dežele v medsebojno upravo bile razdeljene med Nemčijo in Italijo, bi po nemškem načrtu

Nemčija in Italija samo nadzorovali do blok. Bohle je Italijanom povedal, da Italija Libije ne more dobiti, ker si je maršal Graziani nakopal sovražstvo prebivalstva do Italije z neusmiljenim klanjem in deportacijami Arabcev iz Libije.

Ker Italijani s svojimi protidokazi niso mogli doseči ničesar, so se vrnili v Rim in so o tem poročali Mussoliniju.

Mussolini je nato naročil svojemu poslaniku v Berlinu, da naj poizve, ako sta ta načrt potrdila tudi Hitler in von Ribbentrop. Hotel je tudi vedeti, ako je bil Franz Frobenius, notorični nemški agent na Osrednjem Vzhodu, ki je prestopil k mohamedanizmu in se je poročil z neko Perzijanko bil izbran za podkralja pan-arabske federacije, ki so jo določili naciji. V nobeni-teh dveh zahtev pa Mussolini ni uspel. Nemška vlada ni odgovorila na tako, ne tako. In Nemei puste sedaj Mussolinija, da premišljuje in si beli lase.

AMERIŠKA PUBLICISTKA O DRAŽI MIHAJLOVIČU.

(JIC.) — Ameriška publicistka Elza MaIwell je dne 14. septembra posvetila svoj članek v "New York Post" generalu Draži Mihajloviču. Iz tega članka navajamo nekatere zanimive misli:

"Moj junak št. 1. evropske vojne je general Draža Mihajlovič, vodja jugoslovanskih četnikov. Neizprosni sovražnik Nemcev se je z nekaterimi ostanki jugoslovanske vojske umaknil v svoje rodne planine ki zdaj zaposluje na stotisoče vojakov osišča, Rumunov, Italijanov in Nemcev.

Skozi mesce in mesece je ta balkanski vojskovodja preganjal čete osišča, pobijal njegove poveljnike in uspel utri-

ditii svojo oblast v planinah kjer so njegova skrivališča.

Mihajlovičev o geslo je naslednje: Bodi iskren z ženami in nežen z otroci. Bodi dober za živali, uporen napram sovražniku in neusmiljen proti Nemcu.

To geslo bi morali vzeti za svoje vsi združeni narodi. — in p rinesti v to totalno vojno malo več zdravega razuma in bombenosti. z

Pravijo, da Mihajlovič včasih sam opravlja tudi svojo izvidno službo. Preoblečen se je buje že večkrat držnil v Beograd.

Zamislite si p olozaj te junške Jugoslavije, ki je zasedena od največje vojne sile na svetu. Pomislite, da njeni svobodoljubni sinovi kljub temu uporno udarjajo na sovražno osišče, da napadajo takorekoč z golimi rokami.

Presenetljivo se mi vidi, da je g uerilsko četovanje — nekdanji način bojevanja banditov in pregnancev — zadobilo v tehniki modernega vojskovanja tako važno in odlično mesto. Saj celo trde, da se nemški vojaki bolj boje skritih Mihajlovičevih krdel, kot vseh drugih sovražnikov.

Nikdar ne vedo, od kje bo prišel in kam bo udaril. Mor-da so nacistični vojaki ravno na odmoru, ali na potu po poljih in hribih, ko kar naenkrat pokpejo puška. A vsak četniški strel odmeva skozi svet, noseč vest o neomajni odločnosti, o junastvu in o svobodi."

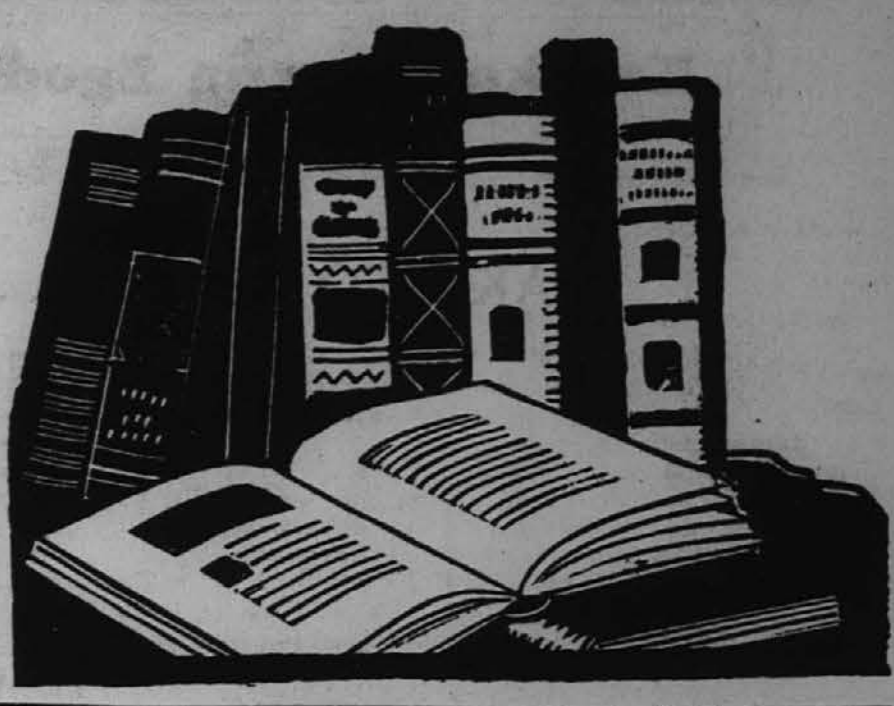
Najnovjša izdaja splošno znane slovenske koračnice
SOLDIERS ON PARADE
(MLADI VOJAKI)
Priredil za
PIANO HARMONIKO
Jerry W. Koprivšek
Cena 40 centov
Naročila lahko pošljite na
Slovenic Publishing Co.
216 W. 18th St., N. Y. C.

Mali Oglasi

imajo velik uspeh

Prepričajte se!

Slovenske Knjige

LEPA KNJIGA je kulturna poslanka; odprimo ji vrata v naše domove, odprimo ji srce... (Pinčgar)

POUČNI SPISI

ANGLEŠKO SLOVENSKO BERILO

(F. J. Kern) — Zvezano Cena \$2.—

Bodoči državljani naj naročijo knjžico —

"HOW TO BECOME A CITIZEN OF THE UNITED STATES"

V tej knjigi so vsa pojasnila in zakoni za naseljenca. Cena 35 centov

DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIK

Spisal Franjo Dutar. — 278 strani. Trda vez. — Zelo koristna knjiga za vsakega živinoorejca; opis raznih bolezni in zdraviljenje; slike. Cena \$1.50

GOVEDOREJA

Spisal R. Legvart. 145 strani s slikami. Cena \$1.—

V KREMPLJH INKVIZICIJJE

Spisal Michel Zévaco. Nad vse zanimiv zgodovinski roman iz časa inkvizicije. — 461 strani. Cena \$2.—

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU

111 strani. Cena 50 centov

MLEKARSTVO

Spisal Anton Pevc. S slikami. 168 strani. — Knjiga za mlekarske in farmerje v splošnem. Cena 50 centov

OBRTNO KNJIGOVODSTVO

258 strani, ezana. — Knjiga je namenjena v prvi vrsti na stavbno, umetno in strojno kijačvarstvo ter železolivarstvo. Cena \$1.—

ZDRAVILNA ŽELIŠČA

62 strani. Cena 25 centov

LISTKI

Spisal Kaavar Meško. (144 strani.) Cena 70c

MARKO SENJANIN — SLOVENSKI ROBINSON

Cena 75c

MALENKOSTI

Spisal Ivan Albreht. (120 strani.) Cena 75c

Po 50c zvezek

Andrej Ternovec (Ivan Albreht) Bece noči mali junak. (Dostojevski) Filozofska zgodba (Alojz Jirasek) Na različnih potih (Franc Frisck) Verne duše v vlač (Prosper Mirime)

ŽIVI IZVIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je svojevrsten pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v trinajstih dolgih poglavjih opisanih trinajst rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne. Knjiga je verno arcaio našega življenja in trpljenja, in kdor jo prebere bo vedel o Slovencih več kot mu more nuditi katerikoli naše zgodovinsko delo.

13 POGLAVJH — 413 STRANI V PLATNU VEZANO

Cena \$2. Poština plašana

Po 75c zvezek

Bellegar (Arthur Bernede) Po strani klobok (Danir Fejzet)

Po \$1 zvezek

Verideus (Pater Kajetan) Rudarska balada (Marija Majerjeva) Pingvinski otok (Anatole France)

Po \$1.50 zvezek

Zločin in kazen (F. M. Dostojevski)

KNJIGARNA

Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street New York City

MEDNARODNA ČETNIŠKA FRONTA.

(JIC.) — Četniški napadi na Poljskem in Grškem, v Jugoslaviji in Rumuniji, v zadnjih dveh tednih so brez dvoma posledica pogodb med generalom Mihajlovičem, in četniškimi pučki v drugih deželah.

Cilj njihovega delovanja je vznemirjevanje zasedbenih čet osišča v toliki meri, da bi bilo čimvečje število vojakov prikovano v zasedenih krajih. Svobodoborci se n aadejajo tudi, da bodo primorali Hitlerja da ojači svoje posadke s četami iz vzhodne fronte, ter da bodo na ta način nekoliko olajšali pritisk na Rusijo.

V Rumuniji vodi upor Ion Mulescu, ki je poveljnik rumunskih guerilcev. Njegove čete naperjajo svoje napade pred vsem na prometne zveze v bližini jugoslovanske meje. Pred kratkim so njegove krdele napadle rumunsko obmejno posadko, v kateri je bilo tudi nekaj Nemcev. ter ubili 121 članov posadke. Grškim guerilcem pomagajo tudi nekateri britanski vojaki, ki so pobegli v planine, ko je Grčija propadla.

Ni vrašanje koliko boste dali, samo dajte po svoji moči.

"ODPRTA NOČ IN DAN SO GROBA VRATA..."

Po dolgi in mučni boleznih je preminil na svojem domu v Clevelandu, O. Frank Truden, star 38 let. Zapušča zalujočo soprogo Mary, roj. Novak, hčer Dorothy ter več sorodnikov. Rojen je bil v Ložu, kjer zapušča mater brate in sestre ter druge sorodnike.

V Fleming, Kans., si je vzel življenje vsled dolgoletne bolezni John Bobnar, star 67 let in doma iz Teharj pri Celju na Štajerskem. V Ameriki je bil val 39 let. Zapušča ženo in 5 odraslih otrok.

V Central City, Pa., je pred dnevi umrla Mary Vidmar, v starosti 65 let. Doma je bila iz Begunj pri Cerknici. V Ameriki je bivala mnogo let. Bila je mati 10 otrokom od katerih jih živi še sedem. Poleg njih zapušča moža.

V So. Chicago, Ill. je 8. sept. umrla daleč na okoli poznana in priljubljena rojakinja Mrs. Rose Ziharte, roj. Srebot. Pokojnica je nagloma zbolela v seboto, nakar so jo v pondeljek prepeljali v bolnišnico, kjer je drugi dan izdihnila svojo dušo. Zapušča zalujočega

moža, dva sinova, dva brata, eno sestro, in več drugih sorodnikov.

V Slovan, Pa., je pred dnevi umrl rojak Anto Skafar, v starosti 66 let. Doma je bil iz Ljubljane. Zapušča ženo, hčer in dva sinova, katerih eden je pri vojaki.

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

Izšla je nova knjižica ki daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljani.

Poleg vprašanj, ki jih navadno sodniki stavijo pri izpitu za državljanstvo, vsebuje knjižica še v II. delu nekaj važnih letnic iz zgodovine Zedinjenih držav, v III. delu pod naslovom Razno, pa Proglas neodvisnosti, Ustava Zedinjenih držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsedniki Zedinjenih držav in Poedine države.

Cena knjižice je samo 50 centov. In se dobi pri: SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th St., New York